

"מגמה לעתיד": משוב תקופתי

במסמך זה יוצגו עקרונות מנחים למקדמת התעסוקה בהתייחס לקיום משוב תקופתי בגוף הקולט, במקום ההתנסות התעסוקתית בשנים ב' וג'.¹

א. מבוא

מודל המסוגלות התעסוקתית הנלמד במסגרת מסלול 'מגמה לעתיד' מבוסס על שני כלים מרכזיים: 11 מיומנויות הביצוע ומודל IPRO.

מטרת המעקב והמשוב היא להביא לשיפור בתפקודו של הצעיר² בהתייחס ל-11 מיומנויות הביצוע במשך כל שנות הלמידה ב'מגמה לעתיד'.

בשנה א' הלמידה מתמקדת ב-11 מיומנויות הביצוע, הכוללות מיומנויות בסיס אשר שליטה סבירה בהן נדרשת מכל משתתף בשוק העבודה.

בשנים ב' ו-ג', בנוסף ל-11 המיומנויות, הלומדים עוסקים גם במיומנויות תעסוקה, הכלולות במודל IPRO, המהווה תוכן מרכזי בסדנת ההכנה לקריירה בתכנית

¹ נכתב על ידי אסנת אלנתן, מנהלת פיתוח ידע והדרכה ב'מגמה לעתיד'. קראו והעירו: אפרת אהרונ, ג'וינט ישראל; מימי פלצ'י- משרד החינוך, דר' שלי נורדהיים- משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, יוסי פריאר, חברת 'משב'; אושרית טמסוט, 'מגמה לעתיד'; רותם זיק, עמותת אלווין ישראל.

² הפנייה לצעירים המשתתפים בתוכנית נכתבה בלשון זכר וההתייחסות לאנשי המקצוע בתוכנית היא בלשון נקבה וזאת מטעמי נוחות בלבד. המסמך מתייחס לשני המינים במידה שווה.

בכל סמסטר הצעיר בוחר מיומנות אחת לשיפור בתחום התעסוקה, מתוך אחד האשכולות של מודל IPRO. בשנים אלו (ב' ו-ג') ממשיכים לעסוק ולעקוב גם אחר רמת השליטה של הצעיר ב-11 מיומנויות הביצוע. במהלך שלוש שנות הלימודים מתקיים תהליך למידה ושיפור עד השגת שליטה רבה בכל 11 מיומנויות הביצוע, וכן בחלק מיומנויות ה-IPRO, בפרט באותן אלה שבהן הצעיר בחר להתמקד בשנה ב' ו/או בשנה ג'.

מטרות המשוב

- להגביר את המודעות של הצעיר לתפקודו במקום ההתנסות התעסוקתית.³
- לסייע לצעיר להעריך את התקדמותו ברכישת המיומנויות שהציב כיעד ולתמוך בתהליך השיפור במסוגלות התעסוקתית שלו.
- לאפשר הזדמנות ללמידה התנסותית ולתרגול מיומנות של מתן וקבלת משוב בסביבת העבודה.

דגשים

- התייחסות אל שני המודלים באופן מותאם, אישי וגמיש, תיעשה על פי בחירתו של כל צעיר ועל פי המשוב המתקבל מהאחראי במקום ההתנסות, בתיווך של מקדמת התעסוקה.
- תהליך בחירת המיומנויות לשיפור מתקיים בתחילת השנה ובשיחת המשוב בכל סוף סמסטר ולקראת הסמסטר הבא.
- בכל סמסטר תתקיים למידה אינטנסיבית בהתייחס לשלוש מיומנויות, בין אם הן מתוך מודל ה-IPRO או מתוך 11 מיומנויות הביצוע.
- צעירים אשר זקוקים להמשך תרגול אינטנסיבי של 11 מיומנויות הביצוע בשנים ב' או ג' יתמקדו בשיפור של מיומנויות אלו בלבד.

³ מקום ההתנסות הוא ארגון עסקי-חברתי או ציבורי אשר בו הצעיר מתנסה במהלך התוכנית, כחלק מלימודיו, כאדם עובד. מקום ההתנסות הוא גוף קולט כמשמעו בנוהלי משרד החינוך.

- בשנים ב' ו-ג' גם עבור צעירים אשר המטרה המרכזית היא בהתייחס למיומנויות IPRO יימשכו המשוב והמעקב אחר שליטתם ב-11 מיומנויות הביצוע. משוב ומעקב אלה יתקיימו **בשיחת סיכום הסמסטר** המתוארת להלן.

המשוב

- מקדמת התעסוקה תקיים שיחת משוב עם כל צעיר המשתתף בתוכנית 'מגמה לעתיד' בהשתתפות האחראי במקום ההתנסות.
- המשוב יתקיים אחת לחודשיים.
- המשוב יתמקד במיומנויות התעסוקה, שהצעיר בחר לשפר בשנה זו, על פי מודל המסוגלות התעסוקתית [IPRO](#) ו/או על פי [11 מיומנויות הביצוע](#).
- תהליך הבחירה של המיומנויות לשיפור יתבצע בתחילת השנה ובאמצע השנה כמפורט להלן.
- סיכום סמסטר: בסוף כל סמסטר תתקיים שיחת משוב במוסד החינוכי בנוסף לשיחת המשוב במקום ההתנסות. בשיחה זו ישתתפו מקדמת התעסוקה והצעיר ואם אפשר המרפאה בעיסוק. שיחת הסיכום תתמקד בהשתלבות הצעיר במקום ההתנסות, בתפקודו ביחס ל-11 מיומנויות הביצוע ובבחירה שלו במיומנויות לשיפור לקראת הסמסטר הבא.

ב. תהליך קיום המשוב

המשוב כולל ארבעה שלבים, כמפורט:

שלב ראשון: בחירת המיומנויות לשיפור

כחודש לאחר תחילת ההתנסות יתקיים שיח של מקדמת התעסוקה והמרפאה בעיסוק עם הצעיר. הצעיר יבחר מיומנויות שהוא מבקש לשפר במהלך השנה הקרובה, מתוך רשימת 11 מיומנויות הביצוע שבהן התמקדנו בשנה א' או מתוך מיומנויות ה-IPRO. לא תיבחרנה יותר משלוש מיומנויות בסך הכול.

בשיחת סיכום הסמסטר הצעיר ומקדמת התעסוקה, בשיתוף עם המרפאה בעיסוק, יבחנו באיזו מידה רצוי לבחור מיומנות אחרת לשיפור או להמשיך את המיקוד והשיפור במיומנויות שנבחרו לעבודה למשך סמסטר נוסף.

שלב שני: הכנה לשיחת המשוב

שיחת משוב של מקדמת התעסוקה, בהשתתפות האחראי במקום ההתנסות, תתקיים אחת לחודשיים. כשבוע לפני המשוב תקיים מקדמת התעסוקה שיחות עם הצעיר ועם האחראי במקום ההתנסות לתיאום המועד ולקביעת התוכנית של שיחת המשוב הצפויה.

הדגשים להכנת הצעיר: חשוב לציין בפני הצעיר את המטרות של המשוב. כמו כן, מומלץ להעלות את ההיבטים העיקריים והמרכזיים שעלו בשיחה הקודמת, לעודד את הצעיר לשים-לב לביצוע שלו במיומנויות שבחר לשפר. מומלץ לעודד את הצעיר לשתף את מקדמת התעסוקה בתחושותיו ובמחשבותיו לקראת המשוב יום או יומיים לפני שיחת המשוב.

הכנת האחראי במקום ההתנסות: שיתוף האחראי מבעוד מועד על אודות מטרת המשוב ואופן ההתנהלות של המשוב משמעותי לקיומו של השיח. בשיחה מקדימה של מקדם התעסוקה עם האחראי חשוב להזכיר את המיומנויות שהצעיר בחר לשפר בסמסטר זה ולעודד אותו לשים-לב לביצועי הצעיר בתחומים אלו. אפשר גם לשאול את האחראי אם יש דברים שירצה להעלות בשיחה ולסייע לו לחשוב על אופן ההצגה של הדברים. מטרת ההכנה היא לחבר את האחראי לרציונל של התהליך ולמטרת התוכנית - השתלבות הצעירים בעבודה בשוק החופשי.

שלב שלישי: שיחת משוב

אחת לשלושה חודשים, מקדמת התעסוקה במקום ההתנסות, תקיים שיחת משב בהשתתפות הצעיר והאחראי מטעם מקום ההתנסות. שיחת המשב תיארך כ-20-25 דקות.

חשוב לוודא ולהיערך מבעוד מועד לתנאים נאותים לקיום השיחה: מקום שקט, שבו ניתן לשוחח, ומחשב עם קישור לטופס המשב. כמו כן, מקדמת התעסוקה תערוך שיחה מקדימה עם האחראי לגבי תפקודו של הצעיר, תוך התייחסות למטרות שנבחרו.

לשיחה זו שלושה חלקים:

חלק א': כללי

הצעיר והאחראי במקום ההתנסות ישתפו את אנשי הצוות במידע כללי המתייחס להתנהלות הצעיר במהלך ההתנסות התעסוקתית.

חלק ב': מיומנויות שנבחרו לשיפור

- מקדמת התעסוקה תציג בקצרה את הדגשים משיחת המשוב הקודמת ותציין את המיומנות שהצעיר בחר לשפר.
 - מקדמת התעסוקה תציג שלושה עד ארבעה פריטים המדגימים את המיומנות, כפי שהם מתוארים בכלי המשוב ותוארו על ידי האחראי במקום ההתנסות ([קישור לכלי](#)).
 - הצעיר נותן לעצמו ציון המתאר את רמת השליטה שלו בפריטים השייכים למיומנות שבחר לשפר: שליטה רבה מאוד, שליטה רבה, בינונית, שליטה מועטה או כלל לא שולט (ראו קישור [לכלי המשוב](#)).
 - בכל אחד מהפריטים הצעיר נותן דוגמה המשקפת את שיפור המיומנות, כפי שהתבצע במקום ההתנסות.
 - האחראי נותן לצעיר ציון בכל אחד מהפריטים הכלולים במיומנות שנבחרה לשיפור בסמסטר זה.
- חלק ג': הגדרת משימה לביצוע
- מומלץ לבחור יחד משימה לחודשיים הקרובים. הבחירה תיעשה מתוך רשימת המשימות המדגימה כל מיומנות. בתקופה זו הצעיר יבצע משימה זו בדגש על שיפור המיומנות שבחר.
 - מקדמת התעסוקה תתעד את ההערכות בטור המתאים ותתייק את המשוב בתיק האישי של הצעיר (קישור לדוגמה לתיק אישי).

שלב רביעי: שיחת משוב בסוף סמסטר

בסוף כל סמסטר תתקיים שיחת משוב בהתייחס להתנסות התעסוקתית. שיחת סוף הסמסטר תתקיים במוסד החינוכי וישתתפו בה הצעיר, מקדמת התעסוקה והמרפאה בעיסוק. השיחה תימשך 30-40 דקות.

בשיחה זו תיערך בחינה מחדש בהתייחס למיומנויות שאותן הצעיר צריך לשפר ובהן הוא רוצה להתמקד בסמסטר הבא. כמו כן, יתבצע משוּב על כל 11 מיומנויות הביצוע, בנוסף לאלה ה"יחודיות שהצעיר בחר לשפר בסמסטר זה.

לשיחה זו שלושה חלקים:

חלק א': סיכום הסמסטר

הצעיר ומקדמת התעסוקה ישתפו את צוות התוכנית בהתנהלות הצעיר במהלך ההתנסות התעסוקתית, בהתייחס להיבטים שונים, כגון: הרגשה כללית, הצלחות, אתגרים, צרכים, וכדומה.

חלק ב': משוב על 11 מיומנויות הביצוע

הצעיר ומקדמת התעסוקה יבחנו את תפקודו של הצעיר ביחס ל-11 מיומנויות הביצוע. אחרי מתן המשוב ביחס לכל מיומנות, השיחה תתמקד באותן מיומנויות אשר לדעת הצעיר והצוות חשוב שהצעיר יפעל לשיפור השליטה בהן. שאלות לדוגמה: אילו פעולות הצעיר יכול לנקוט במקום ההתנסות ובמוסד החינוכי לשם שיפור השליטה במיומנות הנדרשת? את מי רצוי לשתף בתהליך? מי יכול לסייע? האם ניתן לנסח יעד מדיד לשיפור במיומנות זו עד סוף הסמסטר?

חלק ג': מיומנויות ה-IPRO

הצעיר ישתף את הצוות במיומנות ה-IPRO שאותה בחר לשפר בתחילת הסמסטר ובתהליך שעבר ביחס אליה. שאלות לדוגמה בתחום זה הן: באיזו מידה הצעיר מרגיש שרכש את המיומנות? מה הגורמים במקום ההתנסות אשר תמכו במאמציו? מה הגורמים המקשים? האם בסמסטר הבא הצעיר מבקש להמשיך לתרגל ולשפר את המיומנות שבחר בתחילת השנה או

שהוא מבקש למקד את מאמציו במיומנות אחרת? בשלב זה, ניתן להעמיק את המשימה ו/או להרחיבה ובמקרים מסוימים אף להחליף את נושא המשימה.

דגשים להתנהלותה של מקדמת התעסוקה בשיחות המשוב

בשיחת המשוב על מקדמת התעסוקה להקפיד על:

- **קיום שיח:** מטרת התהליך לעורר שיח ולקדם "חקירה משותפת" לשם הגברת המודעות וההתפתחות. הציונים בכל תחום מהווים אמצעי להערכת השגת המטרה ולא מטרה לכשעצמם. חשוב להדגיש זאת במהלך השיחה ולהתייחס אל הציונים מנקודת מבט זו.
- **שיקוף:** לעודד את איש הקשר במקום ההתנסות לשקף לצעיר את התנהגותו וביצועיו מזווית שונת לצורך למידה והתקדמות. יש למקד את השיח כך, שתינתנה דוגמאות ממשיות לגבי ההתנהגות, לא לדבר בהכללה ולא להתייחס למאפיינים אישיותיים.
- **טיפול תמונת עתיד:** להדגיש את הקשר בין השקעה להצלחה ואת הקשר בין התהליך הנוכחי לתמונת עתיד ולקידום השאיפות של הצעיר בניהול הקריירה שלו.
- **הקשבה פעילה:** להקפיד על יצירת אווירה מכבדת, לוודא הסכמה על עובדות; גם כאשר מתגלה מחלוקת, יש להקשיב ולא רק לשמוע.